

Guia docent de l'assignatura "Dret de la Unió Europea"

2011/2012

Codi: 102263

Crèdits ECTS: 9

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	949 Grau en Dret	OB	2	2

Contacte

Nom : Susana Beltrán García

Email : Susana.Beltran@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Per a un bon seguiment del curs de Dret de la Unió europea és necessari un bon coneixement de les bases del Dret internacional públic.

Objectius i contextualització

- Conèixer i analitzar el procés d'evolució de la Unió europea, des dels seus orígens fins ara, identificant la metodologia i la filosofia que l'inspira.
- Descriure i analitzar els elements definitoris de la UE, des d'una perspectiva jurídica, per tal de comprendre'n la naturalesa jurídico-política.
- Comprendre els valors de la UE, els seus objectius i les seves principals polítiques.
- Comprendre el significat de les condicions i mecanismes que cal seguir per arribar a ser membres de la UE.
- Conèixer l'arquitectura institucional bàsica de la UE i dels mecanismes de presa de decisions.
- Comprendre el sistema de fonts del dret de la UE.
- Conèixer les conseqüències de la primacia i l'efecte directe del dret de la UE.
- Comprendre els mecanismes d'aplicació tant legislativa com administrativa del dret de la UE en l'estat espanyol, tant en l'àmbit central com l'autonòmic.
- Comprendre el sistema de control judicial i el paper central del jutge intern en l'aplicació del dret de la UE.

Competències i resultats d'aprenentatge

1893:E01 - Memoritzar i utilitzar la terminologia jurídica.

1893:E01.10 - Memoritzar i utilitzar la terminologia pròpia del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.

1893:E02 - Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.

1893:E02.31 - Identificar i conèixer els continguts bàsics de cada una de les especialitats indicades.

1893:E05 - Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.

1893:E05.12 - Buscar, interpretar i aplicar les normes jurídiques pròpies del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.

1893:E09 - Argumentar i fonamentar l'aplicació de les normes jurídiques.

1893:E09.10 - Construir un raonament o discurs jurídic en l'àmbit del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.

1893:E10 - Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.

1893:E10.10 - Valorar els conflictes d'interessos subjacents en les qüestions legals que es plantegen en un entorn internacional.

1893:E16 - Demostrar que es comprèn el caràcter unitari de l'ordenament jurídic i la necessària visió interdisciplinària dels problemes jurídics.

1893:E16.08 - Aplicar una visió interdisciplinària i integrada dels problemes jurídics en l'entorn internacional.

1893:T02 - Presentar informació de manera apropiada en funció del tipus d'audiència.

1893:T02.00 - Presentar informació de manera apropiada en funció del tipus d'audiència.

1893:T03 - Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.

1893:T03.00 - Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.

1893:T06 - Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.

1893:T06.00 - Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.

1893:T07 - Reconèixer i resoldre problemes.

1893:T07.00 - Reconèixer i resoldre problemes.

1893:T09 - Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.

1893:T09.00 - Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.

1893:T15 - Treballar en àmbits multidisciplinaris i interdisciplinaris.

1893:T15.00 - Treballar en àmbits multidisciplinaris i interdisciplinaris.

Continguts

I. LES INSTITUCIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

TEMA 1. CREACIÓ I EVOLUCIÓ DE LA UNIÓ EUROPEA

Antecedents. El Pla Schuman i la C.E.C.A. Els Tractats constitutius de la C.E.E i la C.E.E.A. i les seves modificacions. L'Acta Única Europea. El Tractat de la Unió Europea. El Tractat d'Amsterdam. El Tractat de Níça. El Tractat que institueix una Constitució per Europa. El Tractat de Lisboa. L'ampliació dels membres.

TEMA 2. LA UNIÓ EUROPEA: NATURALESA JURÍDICA I REGULACIÓ VIGENT

El Tractat de la Unió Europea. El Tractat de Funcionament de la Unió Europea. La personalitat jurídica de la Unió.

TEMA 3. OBJECTIUS I PRINCIPIS DE LA UNIÓ EUROPEA

Els valors de la Unió. Els objectius de la Unió. Les principals polítiques. Els principis fonamentals: a) el principi de democràcia i respecte dels drets humans, b) el respecte a la identitat nacional dels Estats membres, c) el principi de solidaritat. La flexibilitat: les cooperacions reforçades.

TEMA 4. INTRODUCCIÓ A LES INSTITUCIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

L'estructura institucional. El principi d'equilibri institucional. El principi de transparència. La seu, el personal i el règim lingüístic.

TEMA 5. EL CONSELL EUROPEU

Composició i funcionament. La Presidència. Funcions.

TEMA 6. EL CONSELL DE LA UNIÓ

Composició, organització interna i funcionament. Especial referència al COREPER. Competències. Les relacions amb el Consell Europeu.

TEMA 7. LA COMISSIÓ

Composició, organització interna i principis rectors del seu funcionament. Competències: a) iniciativa, b) control, c) normatives: d'execució i de delegació.

TEMA 8. EL PARLAMENT EUROPEU

Composició, organització interna i funcionament. Competències: a) control polític, b) legislatives, c) pressupostàries, d) en l'acció exterior.

TEMA 9. EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA, EL TRIBUNAL GENERAL I EL TRIBUNAL DE COMPTES

I. El Tribunal de Justícia: a) composició i organització interna, b) competències. II. El Tribunal General: a) organització, b) competències i la seva relació amb el Tribunal de Justícia. III. Els Tribunals especialitzats. IV. El Tribunal de Comptes: a) organització, b) competències.

TEMA 10. ÒRGANS

El Comitè Econòmic i Social. El Comitè de les Regions. Els òrgans de la Unió Econòmica i Monetària. L'administració per agències.

TEMA 11. COMPETÈNCIES DE LA UNIÓ EUROPEA

El fonament de les competències de la Unió Europea: el principi d'atribució. La base jurídica. Categories de competències. Els principis que regeixen l'exercici de competències: subsidiarietat, proporcionalitat.

TEMA 12. PROCÈS DE DECISIÓ A LA UNIÓ EUROPEA: LES INSTITUCIONS EN FUNCIONAMENT

I. El procediment legislatiu ordinari. El procediment legislatiu especial. II. Els procediments específics: a) el procediment pressupostari, b) el procediment de celebració d'acords internacionals.

II. LES FONTS DE L'ORDENAMENT JURIDIC DE LA UNIÓ EUROPEA

TEMA 13. EL DRET PRIMARI

Introducció a les fonts. El dret primari: concepte, contingut, característiques i funcions. Àmbit d'aplicació territorial, personal i temporal. Interpretació. Revisió. Ampliació i retirada.

TEMA 14. EL DRET DERIVAT

Concepte. Característiques. Els actes obligatoris: a) reglament, b) directiva, c) decisió. Els actes no obligatoris: recomanacions CE i dictàmens. La distinció entre actes legislatius, delegats i executius.

TEMA 15. EL DRET NO ESCRIT I LA JURISPRUDÈNCIA.

Concepte i característiques. Els Principis Generals del Dret de la Unió. Les decisions i sentències del Tribunal de Justícia. La jerarquia de les fonts

III. EL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA I ELS ORDENAMENTS JURIDICS DELS ESTATS MEMBRES

TEMA 16. ELS PRINCIPIS QUE REGEIXEN LES RELACIONS ENTRE EL DRET DE LA UNIÓ I ELS DRETS INTERNS

L'aplicabilitat immediata. L'efecte directe. La primacia: el problema dels drets fonamentals. La responsabilitat de l'Estat per incompliment del dret de la Unió.

TEMA 17. L'APLICACIÓ LEGISLATIVA I ADMINISTRATIVA DEL DRET DE LA UNIÓ

L'aplicació per les institucions i òrgans de la UE. L'aplicació per les autoritats nacionals. Els problemes d'aplicació en els Estats territorialment complexos: el cas espanyol.

IV. LA GARANTIA JUDICIAL DEL COMPLIMENT DEL DRET DE LA UNIÓ

TEMA 18. EL CONTROL JUDICIAL

Les diferents funcions de les jurisdiccions internes i de la Unió. Naturalesa del control del Tribunal de Justícia i criteris classificatoris. Característiques del sistema de recursos. El procediment davant el Tribunal de Justícia i el Tribunal General. El recurs d'anul·lació. El recurs d'incompliment. La sanció a l'Estat incomplidor.

TEMA 19. LA QÜESTIÓ PREJUDICIAL

Naturalesa de la qüestió prejudicial. Característiques. Procediment. Efectes.

TEMA 20. EL JUTGE INTERN I EL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

El dret a la protecció jurisdiccional i el principi d'autonomia procedimental. La inaplicació de les normes internes contràries al dret de la Unió i la tutela cautelar davant de les jurisdiccions nacionals.

Metodologia

El procés d'aprenentatge té com a base el treball de l'estudiant a partir del seu estudi, lectura de textos, recerca de documentació i preparació de treballs. Al professorat li correspon el plantejament dels problemes i una adient guia per tal de proporcionar els instruments necessaris per la correcta comprensió dels problemes jurídics que es poden plantejar, així com de les eines que poden ser emprades per resoldre'ls.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes pràctiques	10.5	0.42	1893:E05.12 , 1893:T02.00 , 1893:T03.00 , 1893:E16.08 , 1893:E09.10 , 1893:E10.10
Classes teòriques	57	2.28	1893:E01.10 , 1893:E02.31 , 1893:E05.12
Tipus: Supervisades			
Tutories	2	0.08	1893:E02.31 , 1893:E10.10 , 1893:E09.10
Tipus: Autònomes			
Estudi	50	2.0	1893:E01.10 , 1893:E02.31 , 1893:E09.10 , 1893:T06.00
Lectura de textos	21.5	0.86	1893:E02.31 , 1893:E10.10 , 1893:E05.12
Lectura manuals	30	1.2	1893:E01.10 , 1893:E02.31 , 1893:T09.00
Preparació i redacció de treballs	34	1.36	1893:E05.12 , 1893:E10.10 , 1893:T02.00 , 1893:T06.00 , 1893:T15.00 , 1893:T07.00 , 1893:T03.00 , 1893:E16.08 , 1893:E09.10
Recerca de documentació	20	0.8	1893:T03.00

Avaluació

Els alumnes han aprovar una part d'avaluació continuada consistent en la resolució de casos pràctics i un examen final. A l'inici del curs cada professor/a responsables informará de les activitats d'avaluació continuada i la seva programació.

Els que no hagin superat l'examen final o les pràctiques podran tornar a repetir l'examen i recuperar l'avaluació continuada suspesa durant el període de reavaluació. Aquesta opció només està oberta pels alumnes que s'hagin presentat i hagin suspès tant la part d'examen final com les pràctiques. El tipus d'examen final així com el model de re-avaluació de l'avaluació continuada s'especificarà per cada professor en el campus virtual principis de curs.

La nota final és el resultat de calcular el 80% del valor de l'examen i el 20% de les pràctiques.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	80%	0	0.0	1893:E01.10 , 1893:E02.31 , 1893:E09.10 , 1893:E16.08 , 1893:T06.00 , 1893:T02.00 , 1893:E10.10
Pràctiques	20%	0	0.0	1893:E01.10 , 1893:T15.00 , 1893:T09.00 , 1893:T07.00 , 1893:T06.00 , 1893:T03.00 , 1893:E05.12 , 1893:E09.10 , 1893:E10.10 , 1893:T02.00 , 1893:E16.08 , 1893:E02.31

Bibliografia

A.- Textos

- *Tratado de la Unión Europea, Tratado de Funcionamiento y otros actos básicos de la Unión europea*, Tecnos, Madrid, 16ª ed. 2011.

- *Derecho de la Unión Europea: textos y materiales*. (Ricardo Alonso García). Aranzadi, 2010.

B.- Manuals

- ABELLÁN HONRUBIA, V.; VILÀ COSTA, B. (dir): *Lecciones de Derecho Comunitario Europeo*, Ariel Derecho, Barcelona, 6ª ed., 2011.

. ALONSO GARCÍA. R. *Sistema jurídico de la Unión Europea*. Civitas Madrid 2010

- BALLBE MALLOL, M.; PADROS REIG, C. *Estado competitivo y armonización europea*. Ariel. Barcelona 1997 (1º reimpresión 2000)

- LINDE PANIAGUA, E. *Iniciación al Derecho de la Unión Europea*. COLEX 2010

- MANGAS MARTÍN, A.; LIÑÁN NOGUERAS, D.J., *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, Tecnos, 6ª ed. Madrid, 2010.